Ausgewählte Presse:

Christa Mihm

contact:

email: ChristaMihm@gmx.net

Telefon: Leipzig: 0049 (0) 341 983 11 22

Buenos Aires: 0054 (0) 11 4796 7880

Cynthia

Vom Reichtum jüdischer Kultur

"Mir lebn ejbig": Christa Mihm interpretierte jiddische Lieder in der Finther Scheier

orn. - "Meschugge sein, Hals und Beinbruch wünchen und schäkern"? In Mainz wird täglich Jiddisch gesprochen, ohne daß sich die Redner dessen bewußt sind. Denn als im 15. und 16. Jahrhundert die Juden aus dem mitteleuropäischen Raum nach Osteuropa, in das heutige Gebiet Ostpolens, Litauens, Nordrumäniens, Rußlands und der Südukraine flüchteten, ließen sie Redewendungen ihrer einst im Rheinland entstandenen Sprache zurück.

"Mir lebn ejbig", ganz nach diesem alten Refraintext interpretierte und stellte Christa Mihm jetzt in der Finther Scheier jiddische Lieder vor. Das Jiddisch, die Sprache der aschkenasischen - sprich mitteleuropäischen - Juden, entstand einst im 12. Jahrhundert, beeinflußt von der kulturellen und religiösen Besonderheit der jüdischen Gemeinschaft und ihrem Festhalten am semitischen Sprachgut, besonders an der hebräischen Schrift. Mit dem Jiddischen entwickelte sich so aus dem Mittelhochdeutschen durch die Vermischung mit hebräischen, aramaischen und slawischen Wörtern, die bis heute - Frotz der schweren Verluste der Sprachgemeinschaft und der Wiederbelebung des Hebraischen in Israel - meistgesprochene jüdische Sprache.

Mit ihren jiddischen Liedern woilte Christa Mihm als "Nicht-Jüdin" einen Einblick in Leben, Denken und Fühlen dieser Menschen vermitteln. Die Lieder, deren Texte von der Künstlerin erläutert wurden, waren verschiedenen Lebensbereichen, wie zum Beispiel der Heiratsvermittlung, entnommen und wurden durch mancherlei Anekdoten ergänzt. Die Studentin aus Leipzig versteht ihre Darbietung als eine "Verlängerung der deutschen Geschichte" und möchte mit ihren Liederabenden zur Bewahrung des jiddischen Liedertums und umfangreichen Kulturgutes beitragen. So machte sie auch keinen Bogen um die beeindruckende Literatur aus den Gettos und Vernichtungslagern des Nationalsozialismus.

Die Veranstaltung wurde von dem Bildungswerk Mainz der Konrad-Adenauer-Stiftung in Zusammenarbeit mit der Deutsch-Israelischen Gesellschaft durchgeführt.

Christa Mihm trug nicht nur jiddische Lieder vor, sondern erläuterte auch deren historisch-kulturellen Hintergrund. Bild: Torsten Zimmermann

אוים שי שע וינגעו ב פילט אויס יידישע לידעה

ריט אג אײַנלאדונג פונ דער אָרטיקער ייִדישער קול־ טור־געזעלשאפט אפ עליִצוזער שטײנבארגט נאָמענ, האָט אינ ששערנאָװיצ גאסטראָלירט די באוווּסטע זינגערנ פונ דער דינט־טישער דעמאַקראטישער רעפּובליק קריסטע מיהמ. צוויָר אירע קאָנצערטנ זײַנענ פאָרגעקומענ אינעמ שטאָטישנ קול אירע קונ עסטעטישער פּראַפּאנאנדע.

איר רייבער רעפערטואר באשטייט פונ אווטארישל ווערק, ווי אויכ פונ פיל פאלקס לדער, זי פילט זיי אויס אפ יודיש אונ איווריט אונטערנ אייגענעמ אקאמפאנעמענט פונ א גיטא־ רע, זוי אויכ אינ דער באגלייטונג פונ א פויק אונ א פלייט.

אינ זתֵּג ארתַנפּיר װאָרט האָט דער ייִדישער שרתַבער װיסעפּ בורג דערצײלט שטריכנ פונ דער זינגערנט ביאָגראפּיל אונ שעפּתָרישער טעטימײַט, אונטערגעשטראָכנ, אז כריסטע מיהט איז גוט באוווסט דער מתַרעװדיקער ייִדישער װעלט.

קויסטל מיהמ האָט אויסגקפילט אלע אירע לידער אפ א הייכן קינסטלערישנ ניווא, עכט פראָפעסואָנעל, מיט א מעכשי

עדיקער שטימ אונ ארטיסטיזמ. איג סאָוועטנפארבאנד דאָס ערשטע מאָל, אונ האָט אויכ בא אונדז באצויבי צושויער. אגעור, פיל לידער האָט דער אוילעמ געזונג ניינעמ מיט איר.

א כאזונדער דערפאָלג איז אויסגעפאלנ אפ די לידע ליענקע", "מיננ פייגעלע", "אפנ פריפעטשעק ברענט ערל". פארענדיקט האָט די זינגערנ מיטנ אוראלטנ דעו איווריט: "איניימא טאָכ אומא נאָיאמ־שעוועט. אכימ ג כאד!" ("וויאזוי גום איז, ווי אַנגענעמ איז, ווענ ברידי איניינעמו").

די קאָנצערטנ אפ ייִדיש אונ איווריט, וועלכל ס'האָט אונ באשינט מיט וִיכ קריסטל מיהמ, האָבנ געלאָזט צושריער א ווארעמענ, הארציקנ געפיל.

אפנ בילד: קריסטע מיהמ.

כ. ראַזענט פאַטאָ – ע. דרו קּמ

שם. משערנאוויצ.

Doch die Lieder sind geblieben

Christa Mihm eröffnet in der Synagoge die »Hechinger Tage jüdischer Musik«

Von Eckhard Gräff

Hechingen. In Zusammenarbeit mit der Konrad-Adenauer-Stiftung hatte der Verein Alte Synagoge für seine »Hechinger Tage jüdischer Musik« die Sängerin Christa Mihm verpflichtet.

Liederabende laufen immer nach einem bestimmten Schema ab: Begleitet auf einem oder mehreren Instrumenten, singt der Interpret seine meist mehrstrophigen Lieder, die aus klaren Klangformen in Dur oder Moll bestehen. Eine ganz andere Welt der Klänge erlebten die Zuhörer am Mittwoch in der Hechinger Synagoge. Seit 1980 beschäftigt sich die in Geisa/Röhn geborene Christa Mihm intensiv mit jiddischen Liedern.

Lieder, die Geschichten erzählen von der immer gegenwärtigen Verfolgung, dem Leid und dem Schmerz in den Ghettos, aber auch von dem unerschütterlichen Glauben an das Weiterleben, von Festen, vom Alltagsleben in den Städten und natürlich von der Liebe. Melodien, die geheimnisvoll melancholisch sind und fast orientalisch anmuten. Christa Mihm trug ihre Lieder und Gedichte nicht nur vor, sondern erweckte sie durch ausdrucksvolle Mimik regelrecht zum Leben. Sie begleitete sich selbst auf Gitarre und mit Baßflöte oder einfach nur mit Bongo, Mittelpunkt blieb immer ihre ausdrucksstarke klare Stimme.

Die Tonarten der Lieder sind durchweg in »Zigeunermoll« gehalten, das gesprochene Jiddisch entstand aus dem Mittelhochdeutschen unter Vermischung mit hebräischen und slawischen Wörtern. Älter als 2000 Jahre sind manche Lieder, einige stammen auch aus diesem Jahrhundert. Das erste Lied »Kol dodi« zum Beispiel war ein altes Volkslied aus Israel und wird in der katholischen Kirche mit dem Text »Kommt herbei, singt dem Herrn« gesungen. So konnten die Zuhörer schwelgen im Wechselbad der Gefühle, sich erfreuen an dem kecken Liebes-

lied »Margeritkelech« (entstanden 1909 in Warschau), nach dem ein Mädchen auf einem Margeritenfeld einem jungen Mann begegnet. Sie waren betroffen vom Mut der Verfolgten in »Sag nischt Kejnmol« (Wilna, 1943): »Das Lied ist geschrieben mit Blut, sage niemals, du gehst den letzten Weg, auch wenn bleierner Himmel den blauen Tag verdeckt.« Traurig war das Liebeslied »Oj, dortn, dortn, vertrieben hast du mich in ferne Länder. Wir lieben uns schon drei Jahre, aber erfüllen darf sich unsere Liebe nicht.« Dazwischen, passend zu den Liedern, trug Christa Mihm Gedichte vor: aus dem »Vogelbrot« von Rajzel Zychlinski, aus »Gedichte eines jüdischen Mädchens an seinen Freund« von Selma Meerbaum-Eisinger oder »Der Fiedler von

Ghetto«, jiddische Gedichte aus Polen.

Während der ganzen Vorträge hielt die Interpretin engen Kontakt zu den Zuhörern. So erzählte sie zwischen den Liedern Begebenheiten, die sie während ihrer Gastspiele in Prag, Budapest, Tschernowitz (Ukraine) oder beim Chanuka-Fest der jüdischen Gemeinde Leipzig erlebte. Und so war es nicht verwunderlich, daß sie die Zuhörer auch bei einem Lied zum Mitsingen aufforderte.

Mag die lebendige ostjüdische Tradition auch durch die Konzentrationslager des Dritten Reichs zerstört worden sein, ihre Lieder sind geblieben. Und mit ihnen die Geschichten, die eine überaus sensible, gefühlsbetonte Christa Mihm singend, tanzend und spielend den Zuhörern näherbrachte.

1 Sales makki tali dasiin

Mit ausdrucksvoller Mimik trug Christa Mihm ihre Lieder und Gedichte in der Alten Synagoge vor. Foto: grä

די בארימטע דייטשע זינגערין מיהם זינגט איו טעערנאוויץ

די היגע געזעלשאַפט פאַר יידישע -קולטור אויפן נאָמען פון אליעזר איר. מיט פיל אַפּלאָדיסמענטן און לע שטיינבאָרג האָט איינגעלאָדן די באָ־ בעדיקע בלומען האָבן די צוהערער באָ־ וווסטע זינגערן פון דער דייטשער דער לוינט די זינגערן. מאָקראַטישער רעפּובדיק - קריסטאַ מיהם אויף צוויי קאָנצערטן — קיין באַזונדער געפעלן דעם עולם: "לאָמיר טשערנאָוויץ. אין קולטור - הויז פאָר אַלע זינגען אַ זמרל״. ״לאָמיר זיך אי־ עסטעטישער פראפאגאנדע.

אירע לידער אויף יידיש און עברית. געדאָוונט דער חזן". ווי אויך צוויי ליי איר רייכער פּראָגראַם איז באַשטאַנען דער פון זעליק באַרדיטשעווער. פון אויטאָרישע (אייגענע) שאַפונגען ווי אויך שיינע פאַלקס - לידער. אייגע־ געטאַ - לידער. חסידישע לידער, און נער מוזיקאַלישער אָקאָמפּאָניאָמענט פּאָרענדיקט מיטן אוראַלטן דעוויז פון פון גיטארע, פויק און פלייט.

> געעפנט די קאָנצערטן האָט אונ־ דזער חשובער בן עיר, באַוווסטער יידישער שר־יבער יוסף בורג, וועלכער האָט דערציילט שטריכן פון דעם לעכן און שעפערישער טעטיקייט פון דער זינגערן.

נאַמען אין דער מערבדיקער יידישער אַ פּראָפּעסיאָנעלן, קינסטלערישן ניוואָ, צערטן האָבן געלאָזט ביי אַלע צו מיט זייער אַ שיינער שטימע, הערצלעך רער אַ ליכטיקן, וואַרעמען רושם. צוגעלאָזט. אַ טייל פון די לידער האָבן

די צוהערער געזונגען צוואמען מיט

פון איר רייכן רעפערטואַר זענען בערבעטן״, ״שלאָף מיין קינד, דאָרטן, קריסטאָ מיהם האָט אויסגעפירט דאָרטן איז מיין שטוב", "וויאָזוי האָט

קריסטא האָט אויך אויסגעפירט פריינדשאפט.

> -הנה מה טוב ומה נעום - עיבת אחים גם בחדיוו

שמתה - תורה האָט די יידישע קול-טור - געזעלשאַפט איינגעאַרדנט אַן זי איז גוט באַוווסט און האָט אַ גוטן אָוונט אין קולטור ־ הויז "אויטאָגראָף". באַשיינט דעם יום־טוב האָט די זינ־ וועלט. אַלע לידער פירט זי אויס אויף גערן קריסטא מיהם. אייערע קאנ־ צערטן האָבן געלאָזט ביי אַלע צוהע־

חיים ראַזענטאַל

Volksstimme 8.72.7389 Nr. 49 . Die berühmte deutsche Sängerin Christe Mihm singt in Tschernout

